

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16.09.2003, sp. zn. 32 Odo 616/2003, ECLI:CZ:NS:2003:32.ODO.616.2003.1

Číslo: 56/2005

Právní věta: Usnesení podle ustanovení § 114b odst. 1 o. s. ř. může být obsaženo ve výroku platebního rozkazu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 16.09.2003

Spisová značka: 32 Odo 616/2003

Číslo rozhodnutí: 56

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Řízení před soudem

Předpisy: § 114b předpisu č. 99/1963Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

K r a j s k ý s o u d v P r a z e v r o z s u d k e m z e d n e 4. 12. 2002 p o t v r d i l r o z s u d e k p r o u z n á n í O k r e s n í h o s o u d u v B e n e š o v ě z e d n e 22. 7. 2002, k t e r ý m s o u d p r v n í h o s t u p n ě u l o ž i l ž a l o v a n ě m u z a p l a t i t ž a l o b k y n i 54 050 Kč s 8% úrokem z prodlení od 26. 5. 2001 do zaplacení a na nákladech řízení 14 920 Kč (první výrok), a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

V odůvodnění rozsudku odvolací soud zejména uvedl, že soud prvního stupně zcela správně a v souladu s ustanoveními § 114b a § 153a odst. 3 a 4 o. s. ř. žalobě rozsudkem pro uznání vyhověl, aniž ve věci bylo nutno nařizovat jednání, když pro to byly splněny všechny zákonné podmínky. Soud prvního stupně vyzval žalovaného, aby se k žalobě vyjádřil, a to výzvou obsaženou v platebním rozkazu, tj. v soudním rozhodnutí. Výzva obsahuje veškeré náležitosti podle ustanovení § 114b odst. 1 o. s. ř., jakož i lhůtu ke splnění uložené povinnosti, která je v souladu s ustanovením § 114b odst. 2, a to včetně poučení o následcích nesplnění této povinnosti podle ustanovení § 114b odst. 5 o. s. ř. Platební rozkaz obsahující „uvedené poučení“ byl žalovanému do vlastních rukou doručen spolu se žalobou 6. 6. 2002 před prvním jednáním ve věci, přičemž vzhledem k předmětu řízení (tímto je úhrada postoupené pohledávky vzniklé postupiteli T. P. nezaplacením ceny přepravy zboží) se nejedná o věc, v níž nelze uzavřít a schválit smír, ani o věc uvedenou v ustanovení § 118b a § 120 odst. 2 o. s. ř. Žalovaný podal proti platebnímu rozkazu 17. 7. 2002 neodůvodněný odpor a lhůta ke splnění soudem uložené povinnosti k žalobě se vyjádřit, případně sdělit, jaký vážný důvod mu v tom brání, mu začala běžet tímto dnem a marně uplynula 17. 7. 2002. K uvedenému datu tak nastala fikce uznání žalobou uplatněného nároku podle ustanovení § 114b odst. 5 o. s. ř. a soud prvního

stupně správně ve věci rozhodl rozsudkem pro uznání.

Námitku žalovaného, že soud prvního stupně pro výzvu podle ustanovení § 114b o. s. ř. nepoužil formu samostatného usnesení, považoval odvolací soud za právně nevýznamnou, když výzva byla učiněna v rámci řádného soudního rozhodnutí (platebního rozkazu).

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný včasné dovolání, přičemž zdůrazňoval, že toto rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam v tom, že řeší právní otázku, která upravuje postup soudu prvního stupně při vydávání rozsudků pro uznání, přičemž tato právní otázka v rozhodování dovolacího soudu dosud vyřešena nebyla a odvolacími soudy je rozhodována rozdílně.

Dovolatel zejména namítal, že soud prvního stupně ho vyzval v platebním rozkazu, aby se písemně vyjádřil ve věci a aby v případě, že nárok uplatněný v žalobě zcela neuzná, ve vyjádření vylíčil rozhodující skutečnosti, na nichž staví svoji obranu, k vyjádření připojil listinné důkazy, jichž se dovolává, popř. označil důkazy k prokázání svých tvrzení. Následně, když výzvě obsažené v platebním rozkazu nebylo vyhověno, tuto povinnost žalovanému samostatným usnesením, jak určuje ustanovení § 114b odst. 1 o. s. ř. neuložil, v důsledku čehož nebyly splněny podmínky pro vydání rozsudku pro uznání.

Proto dovolatel požadoval, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

V souladu s body 1., 15. a 17., hlavy I., části dvanácté, zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, se pro dovolací řízení uplatní občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2001.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Předpokladem přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je závěr dovolacího soudu, že rozhodnutí odvolacího soudu nebo některá v něm řešená právní otázka, mají po právní stránce zásadní význam. Přitom otázku, zda dovoláním napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam, řeší dovolací soud jako otázku předběžnou. Teprve kladným závěrem dovolacího soudu se stává dovoláním přípustným.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 o. s. ř.).

Předpokladem přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. dále je, že řešená právní otázka měla pro rozhodnutí o věci určující význam, tedy, že nešlo jen o takovou otázku, na níž výrok odvolacího soudu nebyl z hlediska právního posouzení založen.

Zásadní právní význam pak má rozsudek odvolacího soudu zejména tehdy, jestliže v něm řešená právní otázka má zásadní význam nejen pro rozhodnutí konkrétní věci (v jednotlivém případě), ale z hlediska rozhodovací činnosti soudů vůbec (pro jejich judikaturu), nebo obsahuje-li řešení právní otázky, které je v rozporu s hmotným právem.

Dovolání je přípustné, jde-li o řešení otázek právních (ať již v rovině procesní nebo v oblasti

hmotného práva), jiné otázky, zejména posouzení správnosti nebo úplnosti skutkových zjištění, přípustnost dovolání nezakládají.

Zásadní právní význam rozhodnutí odvolacího soudu dovolací soud shledává (a potud má dovolání za přípustné) v řešení otázky, zda usnesení podle ustanovení § 114b odst. 1 o. s. ř. musí být vydáno samostatně, nebo zda takové usnesení může obsahovat platební rozkaz.

Jelikož vady řízení, k nimž Nejvyšší soud přihlíží u přípustného dovolání z úřední povinnosti, nejsou v dovolání namítány a ze spisu se nepodávají, přezkoumal dovolací soud rozhodnutí odvolacího soudu z důvodů uplatněných v dovolání (§ 242 odst. 3 o. s. ř.).

Podle ustanovení § 114b odst. 1 o. s. ř. vyžaduje-li to povaha věci nebo okolnosti případu, může předseda senátu, s výjimkou věcí, v nichž nelze uzavřít a schválit smír (§ 99 odst. 1 a 2), a věcí uvedených v § 118b a § 120 odst. 2, místo výzvy podle 114a odst. 2 písm. a), nebo nebylo-li takové výzvě řádně a včas vyhověno, žalovanému usnesením uložit, aby se ve věci písemně vyjádřil a aby v případě, že nárok uplatněný v žalobě zcela neuzná, ve vyjádření vylíčil rozhodující skutečnosti, na nichž staví svoji obranu, k vyjádření připojil listinné důkazy, jichž se dovolává, popř. označil důkazy k prokázání svých tvrzení. K podání vyjádření určí lhůtu, která nesmí být kratší než 30 dnů od doručení usnesení.

Podle ustanovení § 114b odst. 2 o. s. ř. usnesení podle odstavce 1 může být vydáno, i když soud rozhodl o věci platebním rozkazem. Lhůtu k podání vyjádření v tomto případě soud určí až ode dne podání odporu proti platebnímu rozkazu.

Jak je zřejmé z výše citovaných ustanovení, může soud usnesení podle ustanovení § 114b odst. 1 o. s. ř. vydat i ve věci, ve které rozhodl platebním rozkazem. Povinnost vyjádřit se ve věci a povinnost označit důkazy je žalovanému ukládána „podmíněně“, tedy za předpokladu, že podá odpor proti platebnímu rozkazu. Lhůta k vyjádření ani zde nesmí být kratší než 30 dnů a soud ji stanoví ode dne podání odporu. V takovém případě doručí žalovanému současně, to jest jedinou zásilkou, jak platební rozkaz, tak usnesení podle ustanovení § 114b odst. 1 o. s. ř. (srov. Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z., Mazanec, M. Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, str. 414-415). Závěr, že usnesení podle ustanovení § 114b o. s. ř. je nutno žalovanému doručit jedinou zásilkou (současně s platebním rozkazem), pak vyplývá právě z „podmíněnosti“ usnesením ukládané povinnosti a vzájemné provázanosti obou těchto rozhodnutí, když při doručování prostřednictvím držitele poštovní licence by jinak nebylo možné bez jakýchkoli pochybností zaručit, že usnesení podle ustanovení § 114b o. s. ř. bude žalovanému doručeno dříve, než podá odpor proti platebnímu rozkazu.

Přestože ustanovení § 114b odst. 2 o. s. ř. předpokládá, že povinnost podat vyjádření je žalovanému ukládána usnesením, nelze z něho dovozovat, že by se muselo jednat o „samostatné“ rozhodnutí.

V občanském soudním řízení soud rozhoduje formou usnesení, nestanoví-li zákon jinak (srov. § 167 odst. 1, věta první, o. s. ř.). O věci samé pak soud rozhoduje s výjimkami uvedenými v ustanovení § 152 odst. 1, věty druhé, o. s. ř. - rozsudkem, pokud věc nevyřídí formou platebního rozkazu. Jak platební rozkaz, tak i rozsudek, byť je jimi rozhodováno ve věci samé, mohou obsahovat (a zpravidla také obsahují) výroky, mající povahu usnesení (např. výrok o náhradě nákladů řízení, o povinnosti zaplatit soudní poplatek a podobně).

Pokud soud prvního stupně ve výroku platebního rozkazu uložil žalovanému, pro případ, že podá odpor, povinnost podat vyjádření podle ustanovení § 114b o. s. ř., pak uvedená skutečnost (rozuměj forma rozhodnutí) nemění nic na tom, že zmíněná část rozhodnutí má povahu usnesení, a to bez ohledu na formální označení.

Závěr, podle něhož má výrok platebního rozkazu, v části obsahující výzvu k vyjádření, povahu usnesení, pak znamená splnění požadavku kladeného ustanovením § 114b o. s. ř. na formu tohoto rozhodnutí. Přitom je bez právního významu, zda toto usnesení je „samostatným“ rozhodnutím, nebo zda je pojato do platebního rozkazu (do jediného písemného vyhotovení rozhodnutí), když v tomto směru občanský soudní řád žádné další podmínky nestanoví.

Protože se dovolateli prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu správnost rozhodnutí odvolacího soudu zpochybnit nepodařilo, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), dovolání podle ustanovení § 243b odst. 2, věty první, odst. 6 o. s. ř. zamítl.